

OBSAH

Slovo na cestu	21
Úvodní slovo	23
Modlitba toho, kdo vede mladé lidi	25
Kapitola I – Pastorální teologie a pastore mládeže	27
1. Pastore a pastorální teologie	27
2. Pastore mládeže jako součást pastorální teologie	35
3. Základní rysy pastore mládeže	37
SHRNUTÍ	40
Kapitola II – Biblické inspirace pastore mládeže	43
1. Pohled na mladého člověka ve světle starozákonních postav	43
1.1 Jakub	44
1.2 Josef	44
1.3 Samson	44
1.4 Rúť	44
1.5 David	45
1.6 Daniel	45
1.7 Jeremiáš	45
1.8 Tobáš	46
1.9 Ester	46
1.10 Mladí lidé z Písne písní	46
1.11 Kniha žalmů	46
2. Pohled na mladého člověka ve světle novozákonních postav	47
2.1 Jan Křtitel	47
2.2 Josef	48
2.3 Maria	48
2.4 Mladí svatebčané, kteří pozvali Ježíše na svatbu	49
2.5 Bohatý mladík	49
2.6 Rozmnožení chleba	49
2.7 Apoštolové	50
2.8 Apoštol Petr	50
2.9 Apoštol Jan	50
2.10 Listy sv. Jana	50
2.11 Marie Magdaléna	51

3. Podněty Písma svatého pro pastorační mládež	51
3.1 Příklad pro mladé	51
3.2 Lekce dospělým	52
3.3 Příklad vychovatelům	52
4. Jediný učitel, Ježíš	53
5. Modlitba s Písmem svatým	54
6. Slovo na den	54
SHRNUTÍ	57
Kapitola III – Antropologické základy pastorační mládeže	59
1. Biblická antropologie jako východisko při hledání cíle pastorační mládeže	60
2. Antropologické základy pastorační mládeže a novodobé ideologie	62
2.1 Genderové ideologie	63
3. Katolická antropologie jako kvalifikovaná a prorocká odpověď na skutečné lidské touhy	68
4. Cíl pastorační mládeže	71
SHRNUTÍ	73
Kapitola IV – Pohled zpět nás učí – historický nástin pastorační mládeže	75
1. Etapy pastorační mládeže	75
1.1 Vývoj do 16. století	75
1.2 Od Tridentského koncilu do 19. století	76
1.3 Evropa ve 20. století (do konce 80. let)	78
2. Vývoj pastorační mládeže na území Česka v letech 1918–1989	82
2.1 Období první republiky a 2. světové války	82
2.1.1 Československý Orel	83
2.1.2 Sdružení katolické mládeže (SKM)	83
2.1.3 Skaut – Junák	84
2.1.4 Ostatní katolické spolky	85
2.1.5 Katolická akce (KA)	85
2.1.6 YMCA a YWKA	86
2.1.7 Shrnutí působení církve mezi mládeží za první republiky	86
2.2 Krátké období mezi dvěma totalitami	86
2.3 Období komunistického útlaku	87
2.3.1 Doba tvrdého náboženského útlaku (50. léta)	88
2.3.2 Období kolem roku 1968	88
2.3.3 Postupné objevování nových možností (70. a 80. léta)	88
SHRNUTÍ	91
Kapitola V – Nejosvědčenější metoda pastorační mládeže	93
1. Oratoř jako znamenité výchovné prostředí	93
1.1 Vývoj oratoře za sv. Filipa Neriho	93
1.2 Rozmach oratoří za sv. Jana Boska	95

2. Spiritualita oratoře	98
3. Aktualizace spirituality oratoří v současné církvi	100
SHRNUTÍ	103
Kapitola VI – Mladý člověk současnosti	105
1. Kdo je mladý člověk	105
2. Cesty k poznávání mladých lidí	107
2.1 Naslouchání	108
2.2 Život s nimi	108
2.3 Duchovní rozhovor	109
2.4 Svátost smíření	109
2.5 Poznatky sociologie, psychologie, medicíny	109
2.6 Víra a katolická antropologie	109
2.7 Filozofie	110
2.8 Kultura, ve které žijí.....	110
3. Mládež je stále stejná... ..	111
4. ...mládež se rychle mění	113
5. Vliv dospělých na mládež	114
6. Mladí lidé jako citlivá součást postmoderního světa	117
7. Systematizace vlivů na mladé lidi	122
7.1 Přímé vlivy	122
7.1.1 <i>Převážně kladný vliv</i>	122
7.1.2 <i>Převážně negativní zdroje vlivu</i>	122
7.1.3 <i>Ambivalentní vliv</i>	125
7.2 Výrazné tendence, které se uplatňují v životě mladých lidí	125
7.2.1 <i>Ohrožující</i>	125
7.2.2 <i>Nadějné</i>	127
7.2.3 <i>Instrumentální (mravně bezpříznakové)</i>	131
7.3 Základní výzvy, před nimiž stojí jak společnost, tak mladí lidé	131
7.3.1 <i>Hledání smyslu života</i>	131
7.3.2 <i>Informatizace</i>	132
7.3.3 <i>Globalizace a pluralita</i>	134
7.3.4 <i>Genetika a bioetika</i>	135
7.3.5 <i>Bohatství a chudoba</i>	135
7.3.6 <i>Diktatura relativismu</i>	135
7.3.7 <i>Nové genderové ideologie</i>	136
7.3.8 <i>Multikulturalismus</i>	136
SHRNUTÍ	138
Kapitola VII – Výzvy stojící před pastorcí mládeže	141
1. Setkání církve s mládeží	141
2. Základní metody působení církve mezi mladými	142

2.1 Cesta rozvíjení víry v katolické církvi s evangelizačním rozměrem	143
2.2 Služba společnosti	143
2.3 Výchovné působení ve školském systému	144
2.4 Cesta přímé evangelizace	145
3. Silné stránky mládeže praktikující katolickou víru	145
4. Úskalí při setkání mladých lidí s církví	146
5. Příležitosti církve v pastoraaci mládeže	150
5.1 Základní návrhy pro praxi	152
6. Kultura, emoce, ticho a formování mladých generací	157
7. Víra vždy vyžadovala odvahu a statečnost	160
SHRNUTÍ	163

Kapitola VIII – Sv. Jan Pavel II. v dialogu s mladými

1. Mládež a církev od II. vatikánského koncilu k sv. Janu Pavlu II.	165
2. Osobnost papeže sv. Jana Pavla II.	166
3. Dialog Jana Pavla II. s mladými lidmi	169
4. Milníky pastoraace mládeže Jana Pavla II.	173
4.1 Vznik světových dnů mládeže	175
4.2 Historie světových dnů mládeže	178
4.3 Kříž světových dnů mládeže	180
4.4 Světová fóra mládeže	181
4.5 Stěžejní myšlenky „Apoštolského listu mladým celého světa“	182
4.6 Ústřední poselství „Listu kněžím k Zelenému čtvrtku roku 1985“	184
5. Jan Pavel II. interpretuje světové dny mládeže	185
5.1 Světové dny mládeže iniciovali mladí lidé	185
5.2 Cíl světových dnů mládeže	186
5.3 Metodika světových dnů mládeže	186
5.4 Etapy slavení světových dnů mládeže	190
5.5 Světové dny mládeže jako znamení naděje	192
5.6 Shrnutí pohledu Jana Pavla II. na světové dny mládeže	194
6. Základní principy pastoraace mládeže z pohledu Jana Pavla II.	194
6.1 Dokumenty církve o mládeži za pontifikátu Jana Pavla II.	195
6.2 Spirituální obnova pastoraace mládeže	195
6.3 Nové metody v pastoraaci mládeže	197
6.4 Poselství mládeži jako inspirační zdroj pastoraace mládeže	198
6.5 Rozvoj pastoraální teologie mládeže vlivem Jana Pavla II.	200
6.6 Diecézní pastoraace mládeže	202
6.7 Slavení světových dnů mládeže na světové a místní úrovni	204
6.7.1 Světový den mládeže v zahraničí s národní skupinou	205
6.7.2 Místní slavení světového dne mládeže	207
6.8 Dramaturgie oslav světových dnů mládeže	208

7. Efekty pastorace mládeže Jana Pavla II. v životě mladých lidí	210
SHRNUTÍ	213
Kapitola IX – Benedikt XVI. ve šlépějích svého předchůdce	219
1. Život kardinála po boku Jana Pavla II.	219
2. První papežské kroky s mládeží	221
3. Převzít mimořádné dědictví Jana Pavla II. (Hodnocení a výklad SDM)	222
4. Poselství papeže Benedikta XVI. mládeži	228
5. Promluvy Benedikta XVI. na setkáních s mládeží	231
5.1 Základní témata promluv Benedikta XVI. k mladým lidem	231
5.2 Zaměření promluv jednotlivých světových dnů mládeže	240
5.3 Odpovědi Benedikta XVI. na otázky mladých	241
SHRNUTÍ	242
Kapitola X – Láska papeže Františka k mladým lidem	245
1. Dynamická, lidová a trpící latinskoamerická církev	246
2. Základní témata papeže Františka	248
2.1 Radostná víra	248
2.2 Laskavost a kultura setkávání	250
2.3 Palčivé sociální otázky	251
2.4 Teologie lidu	252
2.5 Radost z lásky a rodina	252
2.6 Nové ideologie	252
2.7 Pokušení věřících	254
2.8 Jít ke kořenům	255
2.9 Papež František čtený z originálů	255
3. Světové dny mládeže a papež František	256
3.1 Papežovy promluvy během Světových dnů mládeže	258
4. Poselství papeže Františka mladým lidem	267
5. Vnímání světových dnů mládeže papežem Františkem	274
6. Promluvy papeže Františka na setkáních s mládeží během apoštolských cest ...	276
6.1 Mládí je bohatství, které je třeba proměnit v čin a v povolání	276
6.2 Naději je možné najít jen v Ježíši	279
6.3 Hlásat evangelium	281
6.4 Svoboda	283
6.5 Odpovědnost za média	283
6.6 Skutečná a čistá láska	284
6.7 Rodina jako základ	285
6.8 Povolání k zasvěcenému životu	287
6.9 Dialog se seniory a ukotvení v dějinách	287
6.10 Kultura solidarity	288
6.11 Svědectví osobního života papeže Františka	289
6.12 Papež František se za mladé modlí	290

7. Pastorace mládeže z pohledu papeže Františka	290
7.1 Pastorace mládeže není úřad či akce, ale setkání s Kristem	291
7.2 Pastorace mládeže je náročná služba	291
7.3 Hlásat evangelium, doprovázet a zapojovat	292
7.4 Uvádět do historie	294
7.5 Pastorace povolání	294
7.6 Shrnutí bodů k pastorační mládeži	295
8. Biskupská synoda: mladí lidé, víra a rozlišování povolání	295
8.1 Posynodální exhortace <i>Christus vivit</i> a její přínos	296
8.1.1 <i>Interpretační klíč</i>	296
8.1.2 <i>Obsah exhortace</i>	297
8.2 Pastorace mládeže v ČR ve světle exhortace a jejích výzev	302
8.3 Exhortace jako potvrzení linie nastoupené sv. Janem Pavlem II.	303
SHRNUTÍ	304

Kapitola XI – Aktuální pastorace mládeže v České republice

a úloha Sekce pro mládež ČBK	307
1. Situace po roce 1989	307
2. Sekce pro mládež ČBK	310
2.1 Východiska služby	310
2.1.1 <i>Mladý člověk v kontextu dnešní doby</i>	310
2.1.2 <i>Člověk jako Boží obraz</i>	310
2.1.3 <i>Církev jako domov</i>	310
2.1.4 <i>Mladý člověk jako spoluvůrce církve i společnosti</i>	311
2.2 Základní charakteristika Sekce	311
2.3 Pastorační strategie Sekce	313
2.4 Spirituální identita Sekce	313
2.5 Organizační struktura Sekce	314
2.6 Sekce jako prostor a nástroj komunikace	315
2.6.1 <i>Nástroje komunikace a koordinace</i>	315
2.6.2 <i>Konkrétní plody spolupráce</i>	316
2.7 Sekce jako nástroj vzdělávání a formace	316
2.8 Publikační činnost Sekce	317
2.9 Diecézní centrum pro mládež (DCM)	317
2.9.1 <i>Kaplaní pro mládež v děkanátech (vikariátech)</i>	319
2.9.2 <i>Laičtí zástupci za děkanát – animátoři děkanátu</i>	320
2.10 Diecézní centra života mládeže (DCŽM)	320
2.10.1 <i>Vznik a rozšíření DCŽM</i>	320
2.10.2 <i>Spiritualita DCŽM</i>	322
2.10.3 <i>Základní tým DCŽM</i>	323
2.10.4 <i>Otevřenost základního týmu pro příchozí</i>	323
2.10.5 <i>Specificky zaměřená spiritualita společenství v DCŽM</i>	324

2.10.6 Styl předkládání křesťanské víry	325
2.10.7 Vliv DCŽM na mladé lidi	326
2.10.8 Diecézní centra života mládeže – výzvy a úskalí do budoucna	327
2.11 Další diecézní nástroje pastorační mládeže	328
2.12 Mezinárodní spolupráce Sekce pro mládež ČBK	329
3. Další subjekty v pastorační mládeže	329
3.1 Rodina	329
3.2 Různost a spolupráce	329
3.3 Vztah biskupa k řeholím a hnutím	330
3.4 Řehole a kongregace	332
3.5 Církevní hnutí a komunity	332
3.6 Církevní školy	335
3.7 Vysokoškolská pastorace	336
4. Konference o mládeži – její význam a přínos	337
5. Studijně-formační kurz Sekce pro mládež ČBK	338
6. Celostátní setkání mládeže	340
7. Diecézní a celostátní fóra mládeže	343
8. Ekumenický rozměr pastorační mládeže	345
9. Dobrovolnická služba mládeže	346
10. Pastorace mládeže a výhledy do budoucna, výzvy	349
EXKURZ 1 – Kompetence a příprava kněze pro vedení DCŽM	350
EXKURZ 2 – Standardy laického pracovníka pro DCM	354
EXKURZ 3 – Přínos a realizace supervize v DCŽM	356
EXKURZ 4 – Přehled řeholí, hnutí a spolků	361
SHRNUTÍ	365
Kapitola XII – Úloha kněze v pastorační mládeži	369
1. Pravdivost života a svědectví	369
2. Být otcem mladých	371
3. Prožívání celibátu jako pramen duchovního otcovství	374
4. Výzva kněze k růstu	375
5. Mít na mladé lidi čas a utvářet si k nim osobní vztah	377
6. Hlásání evangelia	379
7. Kněz jako liturg	382
8. Kněžský rodičovský syndrom	383
9. Vztahové konflikty mezi mladými lidmi a knězem	383
10. Kněz, psychologie a psychiatrie	384
SHRNUTÍ	387
Kapitola XIII – Duchovní vedení mladých lidí	389
1. Důležitost duchovního doprovázení	389
2. Duchovní vedení jako součást výchovného procesu	390
3. Postava duchovního vůdce	391

4. Základní obtíže při vedení mladých lidí	394
5. Duchovní vedení a svátost smíření	396
6. Podněty pro duchovní vedení	399
7. Mladí touží po autentických vůdcích	407
8. Principy celistvé formace mladého člověka	407
8.1 Oblast rozumu	409
8.2 Oblast vůle	409
8.3 Oblast citu	410
8.4 Oblast tělesná	411
8.5 Oblast duchovní	412
8.6 Oblast vztahů, včetně života ve společenství církve	412
SHRNUTÍ	415
Kapitola XIV – Impulzy k svátostnému rozměru pastorače mládeže	417
1. Katechumenát a příprava dospělých na první svátosti	417
1.1 Nástroje doprovázení	418
EXKURZ 5 – Nástin témat katechumenátu	421
2. Svátost biřmování	424
2.1 Význam svátosti biřmování	425
2.2 Cesty k zintenzivnění přípravy mladých lidí na přijetí svátosti biřmování ...	426
2.3 Mystagogie – doprovázení biřmovanců po přijetí svátosti biřmování	430
2.4 Inspirativní příklady pastorače biřmovanců	430
3. Svátost eucharistie	431
4. Svátost smíření	433
SHRNUTÍ	443
Kapitola XV – Předávat víru a katechizovat mladé lidi	445
1. Víra se šíří zakoušenou přitažlivostí	445
2. Rodina	446
3. Síť pozitivních vztahů	447
4. Aktivní zapojení mladých lidí a role doprovázení	449
5. Inkulturace a identita	450
6. Katechizace mladých lidí	452
6.1 Inspirace podporující katechezi mladých lidí	453
7. Adekvátní formace katechetů a jejich spolupracovníků	455
EXKURZ 6 – Zkušenost systematické práce s dětmi a mládeží ve spádové oblasti..	456
SHRNUTÍ	457
Kapitola XVI – Výchova k lidské lásce a dalším ctnostem	461
1. Převládající vliv společnosti	462
2. Základní falešné představy o sexualitě	464
3. Falešné názory na sexualitu v církvi	465
4. Výzkumy	466

5. Úloha církve	466
6. Objevit lásku a učit se lásce	469
7. Krása čisté lásky	470
8. Doprovázet mladé na cestě lásky	474
9. Některé obtížnější situace	480
9.1 Sebeukájení	480
9.2 Závislost na pornografii	482
9.3 Společné bydlení před svatbou	483
9.4 Důstojnost daru života: NE umělému potratu a asistované reprodukci	483
9.5 Homosexualita (náklonnost ke stejnému pohlaví)	484
10. Pády na cestě růstu	488
11. Jak posilovat mladé lidi v boji o čistotu	489
12. Další ctnosti	490
SHRNUTÍ	493
Kapitola XVII – Povolání jako cesta k naplnění života	497
1. Antropologická otázka	498
2. Bůh povolává a nabízí	501
2.1 Maria – odvážný teenager	502
3. Obtíže při rozeznávání povolání	503
4. Cesty k rozpoznávání povolání	504
4.1 Poznání sama sebe a vytvoření správného obrazu o sobě samém	504
4.2 Včlenění se do společenství církve	505
4.3 Angažovaná služba druhým	505
4.4 Umění sebezapření	505
5. Neschopnost nalézt své povolání	505
6. Povolání ke kněžství	507
6.1 V čem spočívají obavy a nerozhodnost mladých mužů?	507
6.2 Uskutečňované kroky vedoucí ke změně	510
6.3 Zamyšlení nad darem celibátu	510
6.4 Cesty k povzbuzení kněžských povolání	512
6.5 Poznámky k povolání k zasvěcení se Bohu v různých formách	513
7. Povolání k manželství a rodinnému životu	514
7.1 Úskalí při volbě manželství	515
7.2 Inspirace pro výchovu k rodinnému životu v bodech	517
7.3 Příprava na manželství a přirozený řád odpovědného plánování rodičovství	518
8. Podpora kvality rodiny prostřednictvím adekvátní přípravy na manželství	522
8.1 Zásadní přínos Karola Wojtyły – Jana Pavla II.	523
8.2 Inspirace a návrhy pro pastorační mládež	526
8.2.1 Oblast dlouhodobé výchovy mladých lidí	526
8.2.2 Osvojení si teologických znalostí	529

8.3 Inspirativní příklady přípravy na manželství	530
8.3.1 Příprava na svatbu formou tzv. snoubeneckých setkání v rodině v ČR	530
8.3.2 Příprava na manželství v sedmi krocích v diecézi Phoenix v USA	530
SHRNUTÍ	532
Kapitola XVIII – Osobnost animátora společenství mládeže	535
1. Základní charakteristika animátora	535
1.1 Vymezení pojmu animátor	536
1.2 Pedagog volného času versus animátor	538
1.3 Úskalí a přínos teoretického pohledu	539
2. Cesta růstu animátora společenství mládeže	540
2.1 Člověk víry	540
2.2 Člověk na cestě	542
2.3 Člověk církve	544
2.4 Přítel mladých	545
2.5 Moderátor společenství	546
2.6 Napomáhá sjednocení	547
2.7 Směřuje do budoucnosti	548
2.8 Pracuje v týmu	549
EXKURZ 7 – Základní vlastnosti animátora podle Renata Boccarda	549
EXKURZ 8 – Luganské „dvanáctero animátora“	550
3. Formace animátorů	552
3.1 Formace animátora společenství mládeže	555
4. Dospělí animátoři	557
5. Zamyšlení nad výchovou	558
SHRNUTÍ	561
Kapitola XIX – Na cestě k prožívání společenství	563
1. Učit se společenství vytvářet	564
1.1 Povolání osobní a zároveň komunitární	565
1.2 Církev – domov	565
1.3 Církev našich dnů	566
1.4 Základní charakteristika malých církevních společenství	567
1.5 Farnost a malá církevní společenství	568
1.6 Současná úskalí při vytváření malých společenství	570
1.6.1 Vnitřní	570
1.6.2 Vnější	571
1.7 Podstata společenství	571
1.7.1 Pravzor společenství	571
1.7.2 Společenství – tajemství	572
1.7.3 Společenství – přítomnost Krista uprostřed světa	572
1.8 Jak budovat společenství?	573

1.8.1 Božsko-lidská realita	573
1.8.2 Rodí se z žitého Božího slova	573
1.8.3 Středem je velikonoční tajemství (eucharistie)	573
1.8.4 Zákon nového lidu Božího	574
1.8.5 Přítomnost Panny Marie	576
1.8.6 Učit se sdílet	576
1.8.7 Jak postupovat, aby vyrostlo společenství?	577
1.9 Sv. Jan Pavel II. předkládá spiritualitu společenství	577
1.10 Papež František a spiritualita společenství	579
1.11 Vysoká laťka?	580
1.12 Mít odvahu	581
1.13 Jak mladým lidem pomoci vstoupit do dobrodružství společenství?	581
2. Život společenství mládeže v praxi	582
2.1 Základní prostředí našich farností	582
2.2 Každé společenství potřebuje napojení na místní církev	583
2.3 Základní strukturální chyby v církevních společenstvích	584
2.4 Rozdělení společenství do kategorií	585
2.5 Pedagogické poznámky k praxi společenství	585
2.6 Vznik a růst společenství mládeže	586
2.7 Program života společenství	587
2.8 Jak podporovat vznik a rozvoj společenství?	588
3. Systematičnost pastoračního projektu služby mládeži na jeden rok	589
SHRNUTÍ	591
Kapitola XX – Rizika osob působících v pastorační mládeže	593
1. Rozmanitá rizika	593
2. Syndrom vyhoření	594
3. Prevence	597
SHRNUTÍ	600
Přílohy	603
Příloha 1 – Biblická témata SDM	603
Příloha 2 – Dokumenty církve hovořící o mládeži od II. vatikánského koncilu	607
Příloha 2 – Směrnice ČBK o animátorských kurzech mládeže	613
Seznam použitých zkratk	639
Literatura	641
Jmenný Rejstřík	677
English summary	691